

Lezen met de leessandwich

- Leerlingen met (meer) motivatie laten lezen
- Lezen is meer dan voorbereiden op de toets
- Lezen als vaardigheid voor het leven

3 april

Bert de Vos

Bert@bertdevos.net

Qurium
QUADRAM

Inhoud

- **Deel 1: wat we weten**
 - **Wat docenten en leerlingen zeggen**
 - **Wat we weten over het examen Nederlands**
 - **Wat we weten over teksten met vragen**
- **Deel 2: waar het wél om gaat**
 - **Missie → concept → didactiek → concept**
- **Deel 3: mijn vraag aan u**

Vragen aan docenten

- Wanneer denk je 'yes, hier doe ik het voor'
- Wanneer denk je 'pfff, als ik dit nog 10 jaar moet doen.....'
- Wanneer merk je aan leerlingen dat ze echt leren. Wat zeggen ze dan?
- Wanneer merk je aan leerlingen dat ze niet leren. Wat zeggen ze dan?

Het saaiste: teksten met vragen

Leerlingen zeggen:

- Saai
- Wat een lange tekst juf
- Is het voor een cijfer?
- Waarom is dit eigenlijk

En ook:

- U begrijpt me toch
- Nederlands kan ik al

De plussen?

Leerlingen

- Keuze
- Autonomie
- Actief
- Belangrijk

Docenten

- Bijdragen aan vorming
- Een leerling zien groeien
- Prettige interactie

Feiten over het examen Nederlands

- Het examen zegt niet veel over leesvaardigheid
- *In een paar bijeenkomsten kun je leerlingen voorbereiden op het examen*
- Niemand haalt een tien
- Het cijfer kan later worden verhoogd of verlaagd
- De toets is niet valide en niet betrouwbaar

En toch is een groot deel van de onderwijstijd gericht op oefenen voor het examen met teksten met vragen

De magie van leren lezen

Vanaf groep 4 PO loopt de leesmotor terug

Daardoor ga je
meer lezen ...

voorkennis + woordkennis
= **beter lezen**

Ook leer je iets over het
onderwerp (= **voorkennis**)

... en word je beter in
alle vakken!!

Als je goed kunt lezen,
wordt het ook **leuk**er.

Daardoor is een volgende
tekst makkelijker te lezen.

Door te lezen leer je nieuwe
woorden (= **woordkennis**)

De leesles

- Geen keuze
- Geen voorkennis
- Geen interesse
- Geen opbouw van kennis
- Geen uitbreiding woordenschat
- Geen interactie met de tekst
- Geen interactie over de tekst
- Alleen het goede antwoord telt
- Het cijfer haalt het leren weg
- Wel kennis over strategieën die je niet gebruikt

Onderzoek gebruiken

Niet

- Woordenlijsten leren helpt niet
- Geïsoleerd grammatica is nutteloos
- Spellinglessen zonder spellinggeweten werkt niet
- Vragen bij teksten draagt bij aan ontleding

Wel

- Keuze geven
- Veel lezen in de klas (de hoeveelheid die je leest bepaalt je leesniveau)
- Modellen
- Interactie in de klas over teksten

Waar het wel om gaat

1. Hoge doelen nastreven (niet 'voorbereiden op het examen', wel: 'leerlingen talig wendbaar maken in de complexe wereld van teksten')
2. Concept: leesmotor (ook voor leerlingen)
3. Leesdidactiek: via natuurlijk en rijk lezen
4. Leesles: de sandwich

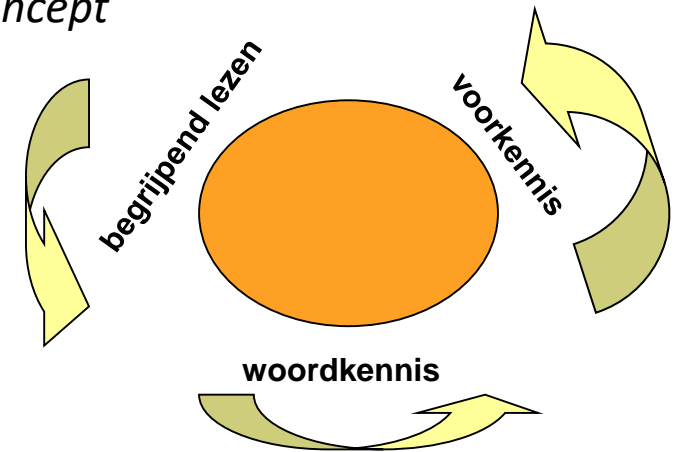
Leesbeleid op een sheet

1 missie

Hoge doelen nastreven

- leerlingen talig wendbaar maken in de complexe wereld van teksten
- Leerlingen opvoeden tot lezer
- Leerlingen helpen groeien tot kritische denkers en lezers

2 concept

3 leesdidactiek

De leespiramide

- Examentraining
- Oefeningen maken uit boek
- Gevarieerde didactiek en reflectie
- Motivatie opbouwen

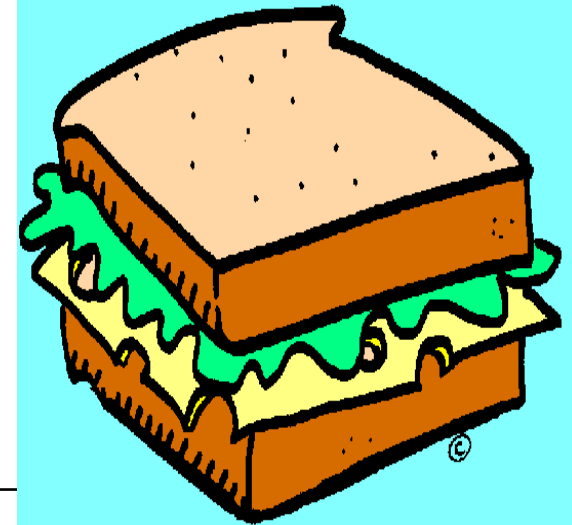
Werk bij alle vakken vaak laag in de piramide

4 leesles

Vóór

Bij

Na

Vergeet alles, maar onthoud:

- Teksten met vragen laten maken – samen nakijken – cijfer geven draagt bij aan ontleding
- Als het cijfer bekend is, houdt het leren op

En als leerlingen zeggen

- Saai
- Wat een lange tekst
- Is het voor een cijfer
- U begrijpt me toch
- Waarom is dit eigenlijk
- Nederlands kan ik al
- → is er geen motivatie en DUS geen kans op leren
- → is de leesmotor omlaag gelopen of geen verbinding met de inhoud
- → is de leerling 'af'gericht en afgericht
- → is er nog geen houding (in dit geval spellinggeweten) opgebouwd
- → is er geen verbinding (en als het over grammatica gaat, zeg 'weet ik ook niet')
- → valt het nog mee dat hij niet zegt 'Nederlands ken ik al beter als uw'

Mijn oproep

Oproep:

- Samen met mij praktijk maken voor onderwijs dat vormt tot lezer

Samen doen, bij u op school

- Zonder of met cijfers op een andere manier, andere toetsvormen

Samen een ander toetsprogramma maken, met eigen inbreng van leerlingen

- Resultaten monitoren en publiceren